

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Številka: 032-61/2016/58
Ljubljana, 20.10.2016
EVA: 2016-3130-0025
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu – predlog za obravnavo – Novo gradivo št. 1
1. Predlog sklepa vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji
S K L E P
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.
Mag Lilijana Kozlovič GENERALNA SEKRETARKA
Sklep prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">- Ministrstvo za javno upravo- Ministrstvo za notranje zadeve- Ministrstvo za pravosodje- Ministrstvo za finance- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo- Državni zbor Republike Slovenije
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- Boris Koprivnikar, minister- Mag. Tanja Bogataj, državna sekretarka, MJU- Dr. Nejc Brezovar, državni sekretar, MJU- Dr. Roman Lavtar, vodja Službe za lokalno samoupravo, MJU- Mag. Jurij Mezek, Služba za lokalno samoupravo, MJU
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
ne
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none">- Boris Koprivnikar, minister, MJU- mag. Tanja Bogataj, državna sekretarka, MJU- dr. Nejc Brezovar, državni sekretar, MJU- Boštjan Šefic, državni sekretar, MNZ- Andrej Špenga, državni sekretar, MNZ
5. Kratek povzetek gradiva:
Od sprejetja Zakona o občinskem redarstvu (v nadaljnjem besedilu: ZORed) je preteklo že desetletje,

v tem času so bili spremenjeni nekateri zakoni, ki vplivajo tudi na delovanje občinskih redarstev. Nekdanji Zakon o policiji sta nasledila Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji, sprejet pa je bil tudi nov Pravilnik o policijskih pooblastilih. Uskladitev ZORedje potrebna tudi z Zakonom o lokalni samoupravi, Zakonom o javnih uslužbencih, Zakonom o prekrških in z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Hkrati so se občinska redarstva toliko razvila, da veljavni zakon v nekaterih točkah že omejuje učinkovito izvajanje redarske službe, zato je predlagatelj pripravil novelo predpisa le v tistih členih, ki bodo omogočili učinkovitejše izvajanje predpisa. Med drugim se vrste pooblastil sicer ne spreminjajo, spreminjajo pa se pogoji za uporabo telesne sile in plinskega razpršilca. Veljavni ZORed določa pogoje, ko sme občinski redar osebo zadržati, ne vsebuje pa določb, ki bi občinskemu redarju omogočile izvedbo navedenega pooblastila v primerih, ko oseba ne upošteva njegove ustne odredbe oziroma ukaza in poskuša oditi. Poleg tega se v veljavnem ZORed novelirajo šestista določila, za katere je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita ter bo sprememba določil predstavljala učinkovito organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva:

- S spremembo 5. člena se ZORed usklajuje z določbami Zakona o javnih uslužbencih, ki ureja način določanja vodje medobčinskega redarstva, ter z določbami Zakona o lokalni samoupravi, ki urejajo ustanavljanje skupnih občinskih uprav.
- V zvezi s pooblastili občinskega redarja se dopolnjuje 10. člen ZORed, ki vrste pooblastil terminološko usklajuje z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije. Vrste pooblastil, ki jih ima občinski redar, se ne spreminjajo. Predlagane spremembe so v skladu s poenotenjem poimenovanja enakih pooblastil občinskega redarja in policista ter posledično pomenijo jasnejšo uporabo določb Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Vsebinsko se s spremembo 12. člena ZORed spreminja način ugotavljanja identitete (prej istovetnosti). Tako lahko občinski redar izvede ugotavljanje identitete, vendar ne na enak način kot policist, ki ima pravico vpogleda v podatke iz ustreznih evidenc in drugih zbirk podatkov.
- Spremenjen je tudi 13. člen, ki ureja zadržanje osebe in 14. člen, ki določa uporabo prisilnih sredstev. Občinski redar bo smel uporabiti telesno silo in plinski razpršilec v primerih, ko oseba ne bo upoštevala njegove ustne odredbe oziroma ukaza in bo poskušala oditi. Pri uporabi prisilnih sredstev je občinski redar ves čas zavezan k spoštovanju načela sorazmernosti, zato bo vedno uporabil najmilejše prisilno sredstvo, ki je primerno konkretni situaciji.
- Prenovljeni so 16., 17. in 18. člen, ki urejajo nadzor nad uporabo pooblastil občinskega redarja. Posebej 17. člen je bil v nekaterih delih nejasen. Novela ZORed sistematično in na bolj pregleden način kot doslej določa tri oblike nadzora: prvič, obveznost poročanja občinskih redarjev v primerih iz 16. člena in nadzor vodje občinskega redarstva v primerih iz prvega odstavka 17. člena, drugič, komisijo v primerih iz drugega odstavka 17. člena ter tretjič, odločanje o pritožbah, ki jo obravnava župan kot predstojnik uprave in s tem tudi občinskega redarstva zaradi morebitne kršitve pravic in svoboščin iz veljavnega 19. člena ZORed.
- 20. člen, ki ureja pogoje za opravljanje nalog pooblaščenih oseb občinskega redarstva. Pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva mora za vodenje postopka o prekršku in odločanje izpolnjevati pogoje, skladne z Zakonom o prekrških.
- 28.a člen, ki določa vodenje evidence o uporabi prisilnih sredstev, pomeni uskladitev ZORed z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Natančno je določeno, kateri podatki se vodijo v evidenci in koliko časa.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi 	NE

	razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: NE		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: Kratka obrazložitev		
Predlagane vsebine neposredno ne bodo imele pomembnejših dodatnih učinkov na javnofinančne prihodke, tako, da predlog zakona nima finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva.		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega predpisa vpliva na:		
- pristojnost občin		DA
- delovanje občin		DA
- financiranje občin		NE
Predpis je bil poslan v mnenje: - Skupnosti občin Slovenije SOS: DA - Združenju občin Slovenije ZOS: DA - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA		
Pri pripravi gradiva so bili aktivno udeleženi predstavniki Komisije za občinsko redarstvo pri Skupnosti občin Slovenije.		
Dne 10.5.2016 so bila o predpisu posebej obveščena in povabljenja k podajanju stališč vsa tri združenja, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije.		
Na sestanku, dne 8.9. 2016 je bilo usklajeno predlog predstavljen predstavnikom Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije.		
V roku, določenem za podajanje mnenj, združenja niso podala predlogov in pripomb. Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: / Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		DA
Datum objave: 10.5.2016 V razpravo so bili vključeni predstavniki zainteresirane in strokovne javnosti, nevladne organizacije ter Konfederacija slovenskih sindikatov. Predpis je bil dne 10.5.2016 objavljen na spletnem naslovu e-uprava: https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=7049 z možnostjo podajanja komentarjev do vključno 15. 6. 2016. Istega dne so bila o predpisu posebej obveščena in povabljenja k podajanju stališč vsa tri združenja, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije.		
Do konca določenega roka za podajo mnenj oziroma komentarjev javnosti, torej do 15. 6. 2016, je ministrstvo, pristojno za lokalno samoupravo prejelo štiri odzive.		
Prvi se nanaša na možnost oborožitve ali vsaj uvedbo tonfe (palica z ročajem pod pravim kotom) pri delu občinskega redarja. Predlagatelj meni, da bi oborožitev redarja pomenila velik psihološki učinek na kršitelje, po drugi strani pa bi pomenila konec izogibanju nevarnim situacijam. Ministrstvo v noveli ZORed ne širi nabora prisilnih sredstev, z namenom, da se uporaba prisilnih sredstev jasno uredi in postane učinkovita, pa predlaga novi 14. člen, ki natančneje uredi uporabo telesne sile, plinskega razpršilca in sredstev za vklepanje in vezanje, ki jih lahko uporabi občinski redar. Ocenjujemo, da bi nesorazmerna raba oziroma širitev prisilnih sredstev dosegla nasproten učinek, saj je uporaba prisilnih sredstev prvenstveno namenjena samo v primerih neposrednega napada nase ali na drugo osebo, ali v primerih preprečitve samopoškodovanja.		
Drugo prejeto mnenje je nasprotno prvemu, saj predlagatelj meni, da se pretirano širijo pooblastila občinskih redarjev. Tako predlaga, da se v 13. členu ZORed črta prva alineja zato, ker redar		

identitete ne more ugotoviti, ne gre pa za storilca prekrška ali kaznivega dejanja, po predlagateljevem mnenju ni ustrezno, da ima redar pristojnost zadržanja. Prav tako predlagatelj predlaga, da se v 14. členu v celoti črta raba plinskega razpršilca pri pasivnem upiranju v celoti. Ministrstvo meni, da je že uveljavljena ureditev ustrezna, saj sme občinski redar zadržati storilca prekrška in storilca, ki ga je zasačil pri kaznivem dejanju, za katero se pregon začne po uradni dolžnosti, vendar najdlje za eno uro. Tako kot pri prejšnjem predlagatelju, ministrstvo meni, da je uporaba plinskega razpršilca ustrezno urejena, saj je dovoljena samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Tretje prispelo mnenje se nanaša na program varnosti, ki je po predlagateljevem mnenju zgolj nepotrebna obremenitev občinskih svetov, kar po njegovem mnenju kaže tudi praksa v večini občin (programi varnosti naj ne bi bili ažurirani, niso sprejete ocene izvajanja programa varnosti ipd.). Po mnenju predlagatelja se občinski svetniki bistveno bolj poglobijo v oceno predpisanega poročila vodje redarstva (letno, polletno...), saj to poročilo vsebuje tisto, kar občinske svetnike na določenem ožjem območju dejansko zanima in moti. Ministrstvo za notranje zadeve je v letu 2015 pregledalo večje število občin in pri vprašanju občinskega programa varnosti ni ugotovilo anomalij, ki bi zahtevale poseg zakonodajalca. Poleg tega ureditev občinskega programa varnosti ni predmet tokratnih sprememb in dopolnitev ZORed. Prav tako občine ne poročajo, da bi imele težave pri pripravi občinskega programa varnosti.

Zadnjo pobudo je predlagala Konfederacija slovenskih sindikatov, ki zahteva, da se s spremembami in dopolnitvami doda nov 23.a člen v ZORed, s katerim bi se uredil dodatek za stalnost pooblaščenim uradnim osebam. Predlagatelj predlog utemeljuje s tem, da imajo dodatek za stalnost vse pooblašcene uradne osebe razen občinskih redarjev. Dodatek je določen s področnimi zakoni, vključno z njegovo višino 0,5% za vsako začeto leto nad pet let opravljanja dela. Glede na to, da se v veljavnem ZORed novelirajo samo tista določila, za katere je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita in bo sprememba določil predstavljala bolj učinkovito organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva, ministrstvo meni, da bo vprašanje dodatka za stalnost občinskih redarjev uredilo z ukrepi za odpravo plačnih anomalij v javnem sektorju.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Boris Koprivnikar
MINISTER

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OBČINSKEM REDARSTVU**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Organiziranje in zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti je strateška naloga in sestavni del sistema notranje varnosti. Lokalna skupnost je okolje, v katerem ljudje živijo in delajo. V tem okolju so strateški varnostni cilji in kritična infrastruktura. Lokalna skupnost je raven družbe, kjer potekajo in se prepletajo družbeni procesi, med drugim tudi tisti, ki služijo uresničevanju nacionalnih varnostnih ciljev državnega in lokalnega pomena, z gledišča odgovornosti države za skupno območje svobode, varnosti in pravice, pa tudi varnostnih ciljev Evropske unije. Države se zaradi tega dobro zavedajo strateškega pomena varnosti na lokalni ravni in temu primerno skrbijo, da imajo organi lokalnih oblasti potrebne pristojnosti, s katerimi jim omogočajo uresničevanje njihove odgovornosti za stanje varnosti, reda in miru v lokalni skupnosti. V ta okvir spadajo pristojnosti lokalnih oblasti pri spremljanju varnostnih tveganj, oblikovanju varnostnih strategij in ustanavljanju lokalnih varnostnih služb.

V Republiki Sloveniji je bil 1. 1. 2007 uveljavljen Zakon o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06, v nadaljnjem besedilu: ZORed). Pred tem so področje dela občinskih redarstev urejali le Zakon o varnosti cestnega prometa ter podzakonski akti, občinski odloki in pravilniki. Zaradi potrebe po poenotenju normativne ureditve občinskih redarstev na področju celotne Slovenije je bil ZORed uvod v normativno ureditev, kar je postopno vodilo v širitev nalog in pristojnosti občinskih redarstev z Zakonom o varstvu javnega reda in miru, Zakonom o pravilih v cestnem prometu, Zakonom o cestah in Zakonom o zaščiti živali. ZORed je tako prvič celovito uredil pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog občinskega redarstva. ZORed je dal skupaj z Zakonom o varnosti cestnega prometa in Zakonom o varstvu javnega reda in miru pravno podlago za delo občinskih redarjev. ZORed je organizacijski predpis, ostala dva pa občinskemu redarjem določata konkretna pooblastila. Z normativno ureditvijo so redarstva dobila natančno opredeljeno delovno področje, opredeljena so bila pooblastila, oblikovana organiziranost občinskih redarstev, določena so bila prisilna sredstva, uredila so se razmerja med državnimi organi in organi občine, določena sta bila nadzor nad uporabo prisilnih sredstev in pritožbeni postopek, formaliziran izobraževalni proces in uzakonjena enotna uniforma. ZORed je občinskemu organom določil obvezno pripravo občinskega programa varnosti. Gre za dokument, ki ga sprejme občinski svet na predlog župana ter s katerim se na podlagi ocene varnostnih razmer v občini podrobneje določita vrsta in obseg nalog občinskega redarstva. Program varnosti je tako občinski strateški dokument. Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ki je v pomoč pripravilo Smernice za izdelavo občinskega programa varnosti. Z razvojem redarskih služb v slovenskih občinah se je tako razvila doktrina občinske redarske službe. Ministrstvo za notranje zadeve je pristojno za nadzor nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvrševanju tega zakona, hkrati pa zagotavlja občinam strokovno pomoč. Strokovno usposabljanje občinskih redarjev, obdobjno izpopolnjevanje in preskus znanja opravlja Policijska akademija Generalne policijske uprave v Tacnu.

Od sprejema ZORed je preteklo že desetletje, v tem času pa so bili spremenjeni nekateri sistemski zakoni, ki vplivajo tudi na delovanje občinskih redarstev. Nekdanji Zakon o policiji sta nasledila Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji, sprejet pa je bil tudi nov Pravilnik o policijskih pooblastilih. ZORedje treba uskladiti tudi z Zakonom o lokalni samoupravi (skupne občinske uprave), Zakonom o javnih uslužbencih (način zaposlitve vodij občinskega redarstva), Zakonom o prekrških (zahtevana izobrazba za pooblaščenca osebo občinskega redarstva za vodenje postopka in izdajo odločbe o prekrških)

ter z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (vrsta podatkov, ki jih v evidenci uporabe prisilnih sredstev vodi občinsko redarstvo, in čas hrambe teh podatkov).

Hkrati so se občinska redarstva razvila do te mere, da veljavni zakon v nekaterih točkah že omejuje učinkovito izvajanje redarske službe, zato je predlagatelj v dogovoru z občinskimi redarstvi uskladił novelo predpisa v tistih členih, ki bodo omogočili učinkovitejše izvajanje predpisa. Tako se v veljavnem ZORed novelirajo samo tista bistvena določila, za katera je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita ter da bo sprememba določil pomenila učinkovitejše organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva.

Iz navedeni razlogov Vlada Republike Slovenije predlaga, da se ZORed spremeni in dopolni v tistih členih, ki bodo omogočali učinkovitejše izvajanje predpisa.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

V veljavnem ZORed se novelirajo samo tista določila, za katera je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita ter da bo sprememba določil pomenila učinkovitejše organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva.

Cilj Zakona o spremembah in dopolnitvah ZORed je njegova uskladitev s sistemskimi predpisi, ki so bili uveljavljeni po letu uveljavitve ZORed in bodo omogočili učinkovito izvajanje nalog občinskih redarstev. Uskladitev je potrebna s predpisi, ki urejajo naloge in pooblastila policije, s predpisom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, s predpisom, ki ureja prekrške, in predpisom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

S sprejetimi spremembami in dopolnitvami predpisa se bo omogočilo učinkovito izvajanje občinske redarske službe.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih zakonitosti, transparentnosti, učinkovitosti in enakopravne obravnave.

Načeli zakonitosti in transparentnosti se uveljavljata predvsem tako, da zakon jasno in pregledno ureja pravila delovanja občinskih redarstev in organov občine. Z zapovedanim vodenjem evidence o uporabi prisilnih sredstev pa zakon prispeva k preglednosti posledic uporabe njegovih določb.

Načelu učinkovitosti se sledi s tem, da se pooblastila občinskega redarja dopolnijo tako, da jih bodo izvajali bolj učinkovito kot doslej. Hkrati pa bo tudi nadzor nad njihovo uporabo bolj učinkovit.

Načelo enakopravne obravnave se zagotavlja s tem, da zakon podrobno določa uporabo pooblastil občinskega redarja, s tem preprečuje arbitrarnost, pri tem pa vsebuje tudi varovalke glede nadzora uporabe prisilnih sredstev in vodenja evidenc o uporabi prisilnih sredstev.

2.3 Poglavitne rešitve

Veljavni ZORed je bil sprejet 18. decembra 2006, v tem času pa so bili spremenjeni nekateri zakoni, ki vplivajo tudi na delovanje občinskih redarstev. Nekdanji Zakon o policiji sta nasledila Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji, sprejet pa je bil tudi nov Pravilnik o policijskih pooblastilih. Predpis je treba uskladiti tudi z Zakonom o lokalni samoupravi, Zakonom o javnih uslužbencih, Zakonom o prekrških in z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

V več kot devetih letih izvajanja ZORed so se spremenili predpisi, ki podredno vplivajo tudi na njegovo izvajanje. Zato je ZORed treba uskladiti z naslednjimi zakoni, sprejetimi oziroma spremenjenimi po njegovem sprejetju, in sicer z:

- Zakonom o nalogah in pooblastilih policije (glede pooblastil občinskega redarja – 10., 11.,

12., 13. in 14. člen);

- Zakonom o javnih uslužbencih in Zakonom o lokalni samoupravi (glede načina zaposlitve vodje občinskega redarstva – 5. člen);

- Zakonom o prekrških (glede izpolnjevanja pogojev za vodenje in odločanje v postopku o prekršku – 20. člen) in

- Zakonom o varstvu osebnih podatkov (glede vodenja evidence o uporabi prisilnih sredstev – novi 28.a člen).

Hkrati so se v navedenem obdobju občinska redarstva razvila do te mere, da veljavni zakon v nekaterih točkah že omejuje učinkovito izvajanje redarske službe, zato sta ministrstva za javno upravo in za notranje zadeve v dogovoru z občinskimi redarstvi uskladili novelo predpisa v tistih členih, ki bodo omogočili učinkovitejše izvajanje predpisa. Med drugim se vrste pooblastil sicer ne spreminjajo, spreminjajo pa se pogoji za uporabo telesne sile in plinskega razpršilca. Veljavni ZORed določa pogoje, ko sme občinski redar osebo zadržati, ne vsebuje pa določb, ki bi občinskemu redarju omogočile izvedbo navedenega pooblastila v primerih, ko oseba ne upošteva njegove ustne odredbe oziroma ukaza in poskuša oditi. Poleg tega se v veljavnem ZORed novelirajo samo tista določila, za katera je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita ter da bo sprememba določil pomenila učinkovitejše organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva:

- S spremembo 5. člena se ZORed usklajuje z določbami Zakona o javnih uslužbencih, ki urejajo način določanja vodje medobčinskega redarstva, ter z določbami Zakona o lokalni samoupravi, ki urejajo ustanavljanje skupnih občinskih uprav.

- V zvezi s pooblastili občinskega redarja se dopolnjuje 10. člen ZORed, ki vrste pooblastil terminološko usklajuje z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije. Vrste pooblastil, ki jih ima občinski redar, se ne spreminjajo. Predlagane spremembe so v skladu s poenotenjem poimenovanja enakih pooblastil občinskega redarja in policista ter posledično pomenijo jasnejšo uporabo določb Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Vsebinsko se s spremembo 12. člena ZORed spreminja način ugotavljanja identitete (prej istovetnosti), Tako lahko občinski redar izvede ugotavljanje identitete, vendar ne enako kot policist, ki ima pravico vpogleda v podatke iz ustreznih evidenc in drugih zbirk podatkov. Spremenjena sta tudi 13. člen, ki ureja zadržanje osebe, in 14. člen, ki določa uporabo prisilnih sredstev. Občinski redar bo smel uporabiti telesno silo in plinski razpršilec v primerih, ko oseba ne bo upoštevala njegove ustne odredbe oziroma ukaza in bo poskušala oditi. Pri uporabi prisilnih sredstev je občinski redar ves čas zavezan k spoštovanju načela sorazmernosti, zato bo vedno uporabil najmildejše prisilno sredstvo, primerno konkretnemu položaju.

- Prenovljeni so 16., 17. in 18. člen, ki urejajo nadzor nad uporabo pooblastil občinskega redarja. Veljavni 17. člen je v nekaterih delih nejasen. Novela ZORed sistematično in pregledneje kot do zdaj določa tri oblike nadzora: prvič, obveznost poročanja občinskih redarjev v primerih iz 16. člena in nadzor vodje občinskega redarstva v primerih iz prvega odstavka 17. člena, drugič, komisijo v primerih iz drugega odstavka 17. člena, tretjič, odločanje o pritožbah, ki jih obravnava župan kot predstojnik uprave in s tem tudi občinskega redarstva, zaradi morebitne kršitve pravic in svoboščin iz veljavnega 19. člena ZORed.

- 20. člen, ki ureja pogoje za opravljanje nalog pooblaščenih oseb občinskega redarstva. Pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva mora za vodenje postopka o prekršku in odločanje izpolnjevati pogoje, skladne z Zakonom o prekrških.

- 28.a člen, ki določa vodenje evidence o uporabi prisilnih sredstev, pomeni uskladitev ZORed z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Natančno je določeno, kateri podatki se vodijo v evidenci. Podatki se v evidenci hranijo dve leti po datumu uporabe prisilnega sredstva. Po poteku tega roka se podatki izbrišejo oziroma uničijo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagane vsebine ne bodo imele učinkov na javnofinančne prihodke in odhodke državnega in občinskih proračunov, predlog zakona pa nima finančnih posledic tudi za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

/

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Avstrija

Avstrija sicer ne pozna lokalne policije, ima pa urejeno lokalno varnostno oblast, pristojno za javne varnostne zadeve na ravni okraja/občine. Njim so nadrejene varnostne oblasti države, ki si vedno pridržijo pravico odločanja, če presodijo, da teža posameznih postopkov presega okvire lokalne oblasti in morajo biti za to pod pristojnostjo državne varnostne oblasti. Okrajne varnostne službe so urejene v okrajnih zakonih. Namen zveznega policijskega prava je drugačen od namena okrajnega policijskega prava. Policijska aktivnost v okrajih je usmerjena bolj v upravno-policijske naloge, medtem ko je na zvezni ravni usmerjena bolj v varnostno-policijske dejavnosti, vendar pa se tudi upravno-policijske dejavnosti v okrajih ukvarjajo z varnostno problematiko.

Okrajno pravo in s tem tudi pristojnosti lokalnih varnostnih struktur se v smislu varnostne problematike ukvarja predvsem z vprašanji družbeno nezaželenega vedenja kot na primer:

- povzročanje hrupa,
- javno žaljivo vedenje,
- prekrški zoper čast in dobro ime,
- beračenje na javnih mestih,
- prostitucija zunaj dovoljenih krajev,
- posedovanje nevarnih živali.

Občina lahko tem pogojem doda še svoje omejitve, če lokalne razmere na terenu zahtevajo posebno obravnavanje, na primer prepoved povzročanja hrupa, ki velja samo za določen čas ali območje. V primerih, ko se pojavi nevarna situacija, ki je tipična za neko občino in kot taka ni urejena v zveznih ali okrajnih zakonih, je pristojnost nad ureditvijo te v rokah občine, lahko pa tudi okraja, na primer prepoved kopanja v gramoznih jamah. Izjemoma lahko tak predpis sprejme župan, vendar ga mora občinski svet potrditi, takoj ko je to mogoče. Kršitev prepovedi se obravnava kot upravni prekršek, kazen se določi v lokalnih oziroma okrajnih pravnih dokumentih. Nadzor in upoštevanje teh določil ureja in revidira občinska/okrajna varnostna oblast.

Bistvene pristojnosti pripadnikov lokalnih varnostnih struktur so osredotočene na zagotavljanje varnega življenjskega okolja in upoštevanja odlokov lokalnih skupnosti, kar je tudi smisel lokalnih varnostnih struktur.

Francija

Področje lokalne policije v Franciji je bilo urejeno s spremembami in dopolnitvami Zakona o lokalni samoupravi (Code general des collectivités territoriales) in Zakona o občinah (Code des communes) leta 1999 ter s sprejetjem mnogih podzakonskih predpisov. Na podlagi zakona o lokalni samoupravi je župan pristojen izvajati potrebne ukrepe na področju javnega reda, varnosti in javne higiene v občinah. Pod administrativnim nadzorstvom predstavnika države v departmaju je župan pristojen za mestno in podeželsko policijo. Izjema je Pariz, ki je edino mesto, v katerem župan nima pristojnosti nad delovanjem mestne policije, te pristojnosti pa izvaja prefekt.

Zakon o lokalni samoupravi podrobno našteva pristojnosti mestne policije:

- varnost prehodov na cestah, nabrežjih in poteh;
- skrb za omejevanje kaljenja javnega miru;
- vzdrževanje javnega reda na večjih zborovanjih in javnih zbiranjih (sejmi, proslave, predstave na prostem, cerkve);

- skrb za preprečitev in nujno pomoč pri nesrečah, večjih požarih, onesnaženju narave ter v nujnih primerih brez odlašanja skrb za intervencijo višjega organa;
- skrb sprejeti začasne nujne ukrepe zoper osebe, ki škodujejo javni morali, varnosti oseb ali objektov.

Pristojnosti mestne policije na posameznem področju so še:

- pri prometu in parkiranju je župan pristojen za državne in departmajske ceste in druge ceste iz prenesene pristojnosti. Župan sprejema odločitve, nujne za promet in varstvo okolja. Tako lahko na primer prepove dostop do nekaterih poti v naselju ob določenih urah ali za določene uporabnike prometa, uredi ustavljanje in parkiranje vozil ali le določenih kategorij vozil, določi parkirna mesta, odprta za prebivalce, določi stalna ali začasna parkirna mesta za določene potrebe prevoza, omeji prevoz določenih vozil, ki škodujejo miru v nekaterih delih mesta ali ki prevažajo nevarne snovi;
- zagotavljanje prisotnosti mestne policije pri pogrebih in na pokopališčih, ki skrbi, da so vsi umrli pokopani dostojanstveno brez razlik v veri ali nazoru;
- zagotavljanje prisotnosti mestne policije v rečnih pristaniščih, kopališčih in pri drugih navtičnih dejavnostih.

V okviru državne zakonodaje in svojih pooblastil opravljajo naloge, ki jih predpiše mestni svet na področju:

- preprečevanja kriminala;
- vzdrževanja javnega reda in miru;
- naloge varovanja objektov in prireditev;
- naloge s področja prometa (urejanje prometa, parkiranje, preizkusi alkoholiziranosti, snemanje cestnoprometnih prekrškov – radar, rdeča luč ...);
- pomoči občanom;
- določenih nalog s področja gradbene zakonodaje;
- podaje predlogov pristojnim organom o kaznivih dejanjih in prekrških s področja, kjer nimajo pooblastil;
- kršitelju lahko odvzamejo prostost in ga predajo državni policiji;
- poseben sporazum jim daje pooblastila, da sodelujejo z državno policijo pri opravljanju nalog policije (tudi intervencijah).

Med prisilnimi sredstvi, ki jih lahko uporablja mestna policija, je tudi nošenje orožja, kar je urejeno z dekretom iz leta 2000. Dekret ureja pogoje in okoliščine za nošenje orožja, med katere spadajo strelno orožje in plinski razpršilec.

Italija

Lokalna policija v Italiji ima dolgo tradicijo, saj njeni začetki segajo v sredino 18. stoletja. Danes je področje lokalne policije opredeljeno v ustavi, ki omogoča regijam organiziranje mestne in podeželske policije. Gre za enega najbolj razdelanih sistemov organiziranja lokalnih varnostnih struktur na območju EU. Pomen, ki ga italijanska država pripisuje lokalnim varnostnim organizacijam, je razviden tudi iz dejstva, da je status mestne policije urejen v Ustavi Republike Italije v poglavju o regijah, pokrajinah in občinah. Zakonska podlaga za ustanavljanje lokalne policije je zakon št. 65 iz leta 1986. Mestna policija je organizirana v obliki policijske strukture na ravni občine in le redko za potrebe več občin. Je organ lokalne skupnosti in spada v pristojnost krajevnih oblasti. Predstavlja vmesni člen med lokalnimi oblastmi, prebivalci in državnimi oblastmi. Občine na svojem območju sprejemajo naslednje pravilnike: pravilnik o delovanju mestne policije, pravilnik o pravnem statusu osebja, zaposlenega v mestni policiji, ter pravilnik o ureditvi in organizaciji službe mestne policije. V mestni policiji velja določena hierarhija v nazivih, pri dodeljenih pooblastilih in na področju dela. To pomeni, da vsi pripadniki enote ne opravljajo enakih del, saj se naloge dodeljujejo skladno z lokalnimi in državnimi predpisi ter so prilagojene lokalnim interesom.

Naloge lokalne policije se delijo na dve večji skupini, in sicer na:

- institucionalne naloge, katerih namen je zagotoviti red, varnost in nedotakljivost oseb in njihovega premoženja, pomagati v primeru javnih in zasebnih nesreč ter opravljati druge aktivnosti, predvidene s strani policije (npr. izpolnjevanje zakonov, pravilnikov, uredb, ki jih izdajo pristojni organi);
- naloge, ki so upravne oz. administrativne narave, kot so naznanjanje upravnih aktov, zbiranje informacij za potrebe občine ipd.

Kandidat za mestnega policista mora končati za to predvidene izobraževalne programe, ki obsegajo šestmesečni tečaj in dve leti preizkusnega dela. Ker na območju občine opravljajo vse funkcije policije (ustavljajo vozila, obravnavajo vse vrste prometnih nesreč, preprečujejo in ugotavljajo vse kršitve), imajo enaka pooblastila kot vse druge državne policije v Italiji. Mestne policije so v Italiji ponekod oborožene, vendar je to odvisno od lokalnih oblasti. Če je mestna policija oborožena, orožja nimajo vsi pripadniki mestne policije, temveč samo tisti, ki od prefekta dobijo naziv uslužbenca javne varnosti. Mestni policisti lahko nosijo orožje le v službi in ga hranijo v enotah.

Glavna področja nalog mestnih policij v Italiji:

- temeljna naloga je v prometu, kjer nadzorujejo hitrost, semaforje (rdeča luč), prehitavanje v naselju, preventivne akcije, parkiranje, v prometu imajo enaka pooblastila kot državna policija (vse kršitve cestnoprometnih predpisov);
- zagotavljanje javnega reda in miru, zaznava in obravnava kršitev ter varovanje prirediteljev in objektov;
- bagatelna kriminaliteta;
- pomoč občanom ter pomoč ob naravnih nesrečah in katastrofah;
- preventiva ter izobraževanje v vrtcih in šolah;
- ponekod so v sklopu mestne policije tudi gozdni, lovski in ribiški čuvaji;
- v sklopu mestne policije imajo ponekod tudi skupino konjenikov in kinologov;
- naloge s področja tržne in delovne inšpekcije.

Velika Britanija

Vpliven model organiziranosti varnostnih struktur poznajo v Veliki Britaniji. Varnost je sicer v pristojnosti državnih oblasti, vendar imajo dobro razvit sistem sodelovanja policije z lokalnimi strukturami in prebivalstvom. Uniformirana neoborožena in oborožena policija tesno sodelujeta z lokalnimi oblastmi in skupnostjo v celoti. To sodelovanje izhaja iz ugotovitve, da se policija sama ne more uspešno boriti proti neredu in kriminalu. Lokalne oblasti, zasebni sektor in drugi morajo sodelovati s policijo, da razvijajo in izvajajo strategije pri zmanjšanju kriminala.

Policija mesta Londona (City of London Police) ima pooblastila za opravljanje nalog policije le v samem centru mesta London, mestni policisti so podrejeni lokalni oblasti (preneseno v našo ureditev, svetu četrtne skupnosti, ki je v njihovem primeru mnogo večja od naše). Na celotnem območju Londona ima pristojnosti za opravljanje nalog policije Metropolitan Police (Metropolitanska policija), ki deluje na celotnem ozemlju Londona, razen v samem centru. Podrejeni so Skupnemu svetu policijskega organa, sestavljenega iz lokalnih svetnikov, sodnikov in neodvisnih članov. Metropolitanska policija in Policija Mesta Londona opravljata naloge ter imata vsa pooblastila, ki jih poznamo pri naši državni Policiji. Pristojnosti Metropolitanske policije in Policije mesta Londona so:

- vzdrževanje javnega reda in miru;
- pristojnosti v prometu (nadzor in urejanje prometa, vsa pooblastila s področja prometne varnosti, vključno z obravnavo prometnih nesreč);
- kazniva dejanja (preprečevanje in raziskovanje kaznivih dejanj, zavarovanje krajev kaznivih dejanj, zbiranje obvestil od oškodovancev in prič);
- izvajanje preventive (izobraževanje v vrtcih in šolah) in pomoč občanom

Reforma v letu 2000 je omogočila ureditev sodelovanja z občani in izvajanje nekaterih policijskih pooblastil civilnim osebam. Policija v te namene lahko usposobi in državljane, ki

nato v skladu z navodili in pod nadzorom policije prevzamejo in izvajajo specifične naloge. Policijski načelniki (chief officer) lahko imenujejo pomožno osebje, da izvaja naloge, in sicer so mogoče štiri vrste nalog: zaščita skupnosti, preiskovanje, pridržanje in spremljanje. Za primerjavo z rešitvami v predlaganem zakonu je najpomembnejša naloga na področju zaščite skupnosti, ki jih izvajajo stražniki za zaščito skupnosti (community support officers). Stražniki za zaščito skupnosti lahko kaznujejo prekrške s področja asocialnega obnašanja (kršitve javnega reda). Kršitelje lahko legitimirajo, in če sumijo, da so podatki lažni, lahko kršitelja zadržijo do 30 minut, odvisno od prihoda policista. Stražnik lahko pri tem uporabi sprejemljiva sredstva, da izvede pridržanje. Med drugim lahko stražnik za doseg ciljev zaseže alkohol in tobačne izdelke ali celo vozilo. Stražniki lahko sodelujejo pri izvajanju policijskih kordonov, ne morejo pa jih izvajati samostojno.

Lokalne oblasti lahko zaposlijo ulične oziroma parkovne nadzornike. Za izvajanje nekaterih nalog s področja javnega reda jih pooblasti policijski načelnik, policija pa skrbi za sistem njihovega usposabljanja. Pooblaščen osebe lahko izrekajo fiksno določene kazni za prekrške, kot so kolesarjenje po pešpoteh ali če psi onesnažujejo okolico. Glede legitimiranja oseb imajo enaka pooblastila kot stražniki, vendar brez pravice pridržanja. Njihove naloge in pooblastila:

- izvajajo nadzor s patroliranjem;
- ukrepajo v zvezi z antisocialnim vedenjem, zapuščenimi vozili, grafiti, poškodbami javne opreme in različnimi pojavnimi oblikami vandalizma;
- so povezava med prebivalci in policijo;
- sodelujejo z različnimi oblikami organiziranosti prebivalstva (različni odbori, sveti ipd.);
- se udeležujejo sestankov in zborov prebivalcev;
- obveščajo posameznike o samozaščiti in zaščiti premoženja;
- izdajajo plačilne naloge lastnikom psov, ki ne pospravijo iztrebkov;
- organizirajo čistilne akcije;
- pomagajo pri organizaciji preverjanja varnosti domov, ki jih izvajajo policisti.

Češka

Z mestnimi policijami na Češkem upravljajo mesta in občine. Pristojnosti so prostorsko omejene na območje lokalne skupnosti. Mestne policije tesno sodelujejo z državno policijo. Mestno policijo nadzoruje bodisi župan bodisi član mestnega sveta, ki ga pooblasti župan. Mestna policija ima pristojnosti pri sankcioniranju prekrškov, na področju javne varnosti (varnost prebivalcev in premoženja), v okviru pristojnosti sodeluje s policijo pri zagotavljanju varnosti v prometu ter skrbi za nadzor upoštevanja občinskih odlokov. Lokalna policija se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Kot zanimivost lahko omenimo, da ima mestna policija interventno telefonsko številko. Policisti mestne policije so oboroženi in praviloma izvajajo obhode peš.

Policist mestne policije lahko zahteva identifikacijski dokument v naslednjih primerih:

- če mestna policija izvaja nadzor nad izpolnjevanjem predpisov iz svoje pristojnosti;
- če je oseba osumljena, da je odgovorna za kaznivo dejanje, prekršek ali kršitev administrativnega predpisa;
- če oseba ustreza opisu iskane ali pogrešane osebe;
- če je oseba prijavila sum kaznivega dejanja, prekrška oziroma kršitve administrativnega predpisa.

Če posameznik zavrne ali ne more dokazati identitete, ga mestni policist lahko odpelje v prostore mestne policije.

Mestni policisti lahko vozilo zaustavijo v dveh primerih:

- ko se motorno vozilo približuje prehodu za pešce, da se zagotovi varno prečkanje ceste, če tako zahtevajo situacija na prehodu za pešce ali fizične lastnosti pešca (starejši, otroci, invalidi);
- če je voznik ali oseba v vozilu osumljen manjše kršitve predpisov s področja varnosti v prometu.

Mestni policist lahko z indikatorsko napravo izvede testiranje vsebnosti alkohola v izdihanem zraku, prav tako lahko od voznice ali voznika zahtevajo, da dopusti izvedbo medicinskega testa, ki vključuje odvzem biološkega materiala (urin ali kri).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona bo delno povečal administrativno obremenitev občinskih redarstev, ki bodo po sprejetju in uveljavitvi sprememb vodila evidenco uporabe prisilnih sredstev. Podatki v evidenci se bodo hranili dve leti po datumu uporabe prisilnega sredstva. Po poteku tega roka se podatki izbrišejo oziroma uničijo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu nima posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu nima posledic za gospodarstvo

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu nima posledic za socialno področje

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu ne bo imel posledic na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna ali razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Spremembe in dopolnitve zakona bodo javnosti predstavljene na spletni strani, na tiskovni konferenci, posebej pa bodo predstavljene izvajalcem prepisa, občinskim redarjem na informativni delavnici. Nove vsebine bodo vključene v programe strokovnega usposabljanja občinskih redarjev.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Za nadzorstvo nad izvajanjem nalog občinskega redarstva, določenih z občinskimi predpisi, je pristojen župan občine. Nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvajanju tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

Nadzorstvo nad zakonitostjo izvajanja posameznih pooblastil občinskih redarstev in organ, pristojen za nadzor, določa zakon, s katerim so ta pooblastila določena. Za prekrške, določene s tem zakonom, je pristojna inšpekcija za notranje zadeve.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

V razpravo so bili vključeni predstavniki zainteresirane in strokovne javnosti, nevladne organizacije ter Konfederacija slovenskih sindikatov. Predpis je bil dne 10. 5. 2016 objavljen na spletnem naslovu e-uprava <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=7049> z možnostjo podajanja komentarjev do vključno 15. 6. 2016. Istega dne so bila o predpisu posebej obveščena in povabljeni k podajanju stališč vsa tri združenja, to so Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije. Do konca določenega roka za podajo mnenj oziroma komentarjev javnosti, torej do 15. 6. 2016, je ministrstvo, pristojno za lokalno samoupravo, prejelo štiri odzive.

Prvi se nanaša na možnost oborožitve ali vsaj uvedbo tonfe (palica z ročajem pod pravim kotom) pri delu občinskega redarja. Predlagatelj meni, da bi oborožitev redarja pomenila velik

psihološki učinek na kršitelje, po drugi strani pa bi pomenila konec izogibanju nevarnim situacijam. Ministrstvo v noveli ZORed ne širi nabora prisilnih sredstev, zato da bi se uporaba prisilnih sredstev jasno uredila in postala učinkovita, pa predlaga novi 14. člen, ki natančneje uredi uporabo telesne sile, plinskega razpršilca ter sredstev za vklepanje in vezanje, ki jih lahko uporabi občinski redar. Ocenjujemo, da bi nesorazmerna raba oziroma širitev prisilnih sredstev dosegla nasproten učinek, saj je uporaba prisilnih sredstev prvenstveno namenjena samo za primere neposrednega napada nase ali na drugo osebo ali za primere preprečitve samopoškodovanja.

Drugo prejeta mnenje je nasprotno prvemu, saj predlagatelj meni, da se pretirano širijo pooblastila občinskih redarjev. Tako predlaga, da se v 13. členu ZORed črta prva alineja, zato ker redar identitete ne more ugotoviti, ne gre pa za storilca prekrška ali kaznivega dejanja, po predlagateljevem mnenju ni ustrezno, da ima redar pristojnost zadržanja. Prav tako predlagatelj predlaga, da se v 14. členu v celoti črta raba plinskega razpršilca pri pasivnem upiranju v celoti. Ministrstvo meni, da je že uveljavljena ureditev ustrezna, saj sme občinski redar zadržati storilca prekrška in storilca, ki ga je zasačil pri kaznivem dejanju, za katero se pregon začne po uradni dolžnosti, vendar najdlje za eno uro. Tako kot pri prejšnjem predlagatelju, ministrstvo meni, da je uporaba plinskega razpršilca ustrezno urejena, saj je dovoljena samo, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Tretje prispelo mnenje se nanaša na program varnosti, ki je po predlagateljevem mnenju le nepotrebna obremenitev občinskih svetov, kar po njegovem mnenju kaže tudi praksa v večini občin (programi varnosti naj ne bi bili ažurirani, niso sprejete ocene izvajanja programa varnosti ipd.). Po mnenju predlagatelja se občinski svetniki bistveno bolj poglobijo v oceno predpisanega poročila vodje redarstva (letno, polletno ...), saj to poročilo vsebuje tisto, kar občinske svetnike na določenem ožjem območju dejansko zanima in moti. Ministrstvo za notranje zadeve je v letu 2015 pregledalo večje število občin in pri vprašanju občinskega programa varnosti ni ugotovilo anomalij, ki bi zahtevale poseg zakonodajalca. Poleg tega ureditev občinskega programa varnosti ni predmet tokratnih sprememb in dopolnitev ZORed. Prav tako občine ne poročajo, da bi imele težave pri pripravi občinskega programa varnosti.

Zadnjo pobudo je predlagala Konfederacija slovenskih sindikatov, ki zahteva, da se s spremembami in dopolnitvami doda nov 23. a člen v ZORed, s katerim bi se uredil dodatek za stalnost pooblaščenim uradnim osebam. Predlagatelj predlog utemeljuje s tem, da imajo dodatek za stalnost vse pooblaščenice uradne osebe razen občinskih redarjev. Dodatek je določen s področnimi zakoni, vključno z njegovo višino 0,5 % za vsako začeto leto nad pet let opravljanja dela. Ker se v veljavnem ZORed novelirajo samo tista določila, pri katerih je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita, ter bo sprememba določil predstavljala učinkovitejše organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva, ministrstvo meni, da bo vprašanje dodatka za stalnost občinskih redarjev uredilo z ukrepi za odpravo plačnih anomalij v javnem sektorju.

Po iztečenem roku za podajanje mnenj javnosti je Center nevladnih organizacij Slovenije CNVOS dne 21. 6. 2016 predložil mnenje, da bi nov pogoj za sodelovanje občanov v komisiji za nadzor nad uporabo prisilnih sredstev možnosti nevladnim organizacijam celo zožil, saj ga izpolnjuje manjšina nevladnih organizacij. Ministrstvo je ocenilo, da je pripomba nevladne organizacije utemeljena in jo je upoštevalo pri pripravi predpisa.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- Boris Koprivnikar, minister;
- mag. Tanja Bogataj, državna sekretarka, MJU;
- dr. Nejc Brezovar, državni sekretar, MJU;
- Boštjan Šefic, državni sekretar, MNZ;
- Andrej Špenga, državni sekretar, MNZ.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06) se drugi odstavek 5. člena spremeni tako, da se glasi:

»(2) Način imenovanja in razrešitve vodje medobčinskega redarstva določijo občine ustanoviteljice z odlokom o ustanovitvi medobčinskega redarstva.«.

2. člen

10. člen se spremeni tako, da se glasi:

»10. člen

(vrste pooblastil)

(1) Občinski redar ima pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:

- opozorilo;
- ustna odredba;
- ugotavljanje identitete;
- varnostni pregled osebe;
- zaseg predmetov;
- zadržanje osebe;
- uporaba telesne sile, sredstev za vklepanje in vezanje ter plinskega razpršilca (v nadaljnjem besedilu: prisilna sredstva).

(2) Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za izvajanje pooblastil iz prejšnjega odstavka uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije.«.

3. člen

V 11. členu se za besedo »daje« doda besedilo »ukaze,«.

4. člen

12. člen se spremeni tako, da se glasi:

»12. člen

(ugotavljanje identitete)

(1) Občinski redar ugotavlja identiteto osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo storila, izvršuje ali je izvršila

prekršek ali kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

(2) Identiteto ugotavlja občinski redar tako, da osebo na primeren način ustavi in ji pojasni razlog ustavitve, nato zahteva izročitev javne listine z njeno fotografijo, ki jo je izdal državni organ.

(3) Če je oseba zakrita ali zamaskirana, sme občinski redar zahtevati, da se odkrije, zato da lahko nedvomno ugotovi njeno identiteto.

(4) Če občinski redar dvomi o pristnosti javne listine ali je oseba nima ali pa identitete ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, sme občinski redar ugotavljati identiteto z razgovorom, v katerem preverja podatke o identiteti z uporabo drugih listin, s pomočjo drugih oseb ali na drugem kraju ali na način, ki ga predlaga oseba, če je varen in razumen.

(5) Če občinski redar ne more ugotoviti identitete osebe, zahteva ugotovitev identitete od policije.«.

5. člen

13. člen se spremeni tako, da se glasi:

»13. člen
(zadržanje osebe)

(1) Z zadržanjem občinski redar začasno omeji gibanje osebi v postopku.

(2) Občinski redar pojasni osebi razlog zadržanja, na njeno zahtevo pa tudi predviden čas trajanja zadržanja.

(3) Občinski redar sme na kraju dogodka zadržati:

- osebo, katere identiteto mora ugotoviti;

- osebo, zaloteno pri storitvi kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti;

- storilca prekrška, če gre za prekršek iz pristojnosti drugega prekrškovnega organa, ko je to potrebno zaradi zagotovitve varnosti ljudi in premoženja.

(4) Zadržanje iz prejšnjega odstavka sme trajati, dokler je to nujno za izvedbo postopka oziroma do prihoda policistov ali uradne osebe drugega prekrškovnega organa, vendar največ eno uro od začetka postopka.«.

6. člen

14. člen se spremeni tako, da se glasi:

»14. člen

(uporaba prisilnih sredstev)

(1) Sredstva za vklepanje in vezanje sme občinski redar uporabiti:

- če se oseba upira zadržanju;
- zaradi odvrnitve napada ali
- zaradi preprečitve samopoškodbe osebe.

(2) Občinski redar sme uporabiti telesno silo, če ne more drugače obvladati upiranja osebe, ki jo je treba zadržati, odvrniti napada ali preprečiti samopoškodbe.

(3) Plinski razpršilec sme občinski redar uporabiti, če so izpolnjeni pogoji za uporabo telesne sile in če ne more uporabiti drugega, milejšega prisilnega sredstva, s katerim bi obvladal upiranje zadržanju, odvrnil napad ali preprečil samopoškodbo osebe.

(4) Občinski redar prisilnih sredstev ne sme uporabiti proti otrokom, vidno bolnim, starim, onemoglim osebam, vidno težkim invalidom in vidno nosečim ženskam, razen če ni to nujno za obvladovanje njihovega upiranja zadržanju, odvrnitve njihovega napada ali preprečitve samopoškodbe osebe.«.

7. člen

16. člen se spremeni tako, da se glasi:

»16. člen

(obveščanje o varnostnem pregledu osebe, zasegu predmetov, zadržanju in uporabi prisilnih sredstev)

(1) O varnostnem pregledu osebe, zasegu predmetov, zadržanju in uporabi prisilnih sredstev je občinski redar dolžan pisno poročati vodji občinskega redarstva oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti.

(2) Če je oseba med postopkom telesno poškodovana, je občinski redar dolžan zagotoviti, da v najkrajšem možnem času dobi ustrezno medicinsko pomoč.

(3) Če je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, ali če je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebah, vodja občinskega redarstva nemudoma obvesti župana občine, kjer je sedež občinskega redarstva, v primeru smrti osebe pa tudi policijo.

(4) V obvestilu iz prejšnjega odstavka morajo biti navedeni podatki o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrsti uporabljenega prisilnega sredstva ter drugih okoliščinah in dejstvih, pomembnih za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarja.«.

8. člen

17. člen se spremeni tako, da se glasi:

»17. člen

(ocena uporabe prisilnih sredstev)

(1) Vodja občinskega redarstva na podlagi poročila iz prvega odstavka prejšnjega člena oceni, ali je bilo ravnanje občinskega redarja zakonito in strokovno. Ob ugotovljenih kršitvah sproži postopek za ugotavljanje odgovornosti.

(2) Če je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja občinskega redarja opravi komisija za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarstva (v nadaljnjem besedilu: komisija).

(3) Komisijo sestavljajo:

- direktor občinske uprave, pri medobčinskem redarstvu pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva,

- predstavnik policije in

- eden ali več predstavnikov nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin, ali predstavnikov javnosti, ki jih določi župan.

(4) Komisijo imenuje župan, pri medobčinskem redarstvu pa župan občine, v kateri je sedež medobčinskega redarstva. Župan imenuje komisijo najpozneje v petih delovnih dneh od prejema obvestila iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(5) Komisijo vodi direktor občinske uprave, pri medobčinskem redarstvu pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva. Vodja komisije skliče prvo sejo komisije najpozneje v petih delovnih dneh od njenega imenovanja.«.

9. člen

V 18. členu se naslov člena spremeni, tako da se glasi: »(postopek pred komisijo)«.

V prvem odstavku se besedilo »zakona o splošnem upravnem postopku« nadomesti z besedilom: »poslovnika občinskega sveta, ki se nanašajo na sklicevanje in vodenje sej, sklepčnost in sprejemanje odločitev.«.

10. člen

V tretjem odstavku 20. člena se besedilo »visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe« nadomesti z besedilom »šesto raven izobrazbe v skladu s predpisi, ki urejajo uvedbo in uporabo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja«.

11. člen

Za 28. členom se doda nov 28.a člen, ki se glasi:

»28.a člen

(evidenca uporabe prisilnih sredstev)

(1) Občinsko redarstvo upravlja evidenco uporabe prisilnih sredstev. V evidenci se obdelujejo podatki o:

- občinskem redarju, ki je uporabil prisilno sredstvo: osebno ime in njegovi rojstni

podatki (dan, mesec, leto, kraj);

- osebi, zoper katero je bilo uporabljeno prisilno sredstvo: osebno ime in njeni rojstni podatki (dan, mesec, leto, kraj), spol, naslov, EMŠO, če gre za tujca, pa osebno ime in njegovi rojstni podatki (dan, mesec, leto, kraj), spol, naslov in številka osebnega dokumenta,

- dogodku, v katerem je bilo uporabljeno prisilno sredstvo, in oceni uporabe prisilnega sredstva.

(2) Podatki v evidenci se hranijo dve leti po datumu uporabe prisilnega sredstva. Po poteku tega roka se podatki izbrišejo oziroma uničijo.«.

12. člen

V 29. členu se besedilo »prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »18. in 28.a člena tega zakona.«.

KONČNA DOLOČBA

13. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Predlagatelj s spremembo drugega odstavka veljavnega 5. člena ZORed usklajuje vsebino z določbo drugega odstavka 49. b člena Zakona o lokalni samoupravi, ki določa, da ob ustanovitvi skupne občinske uprave, kamor spadajo tudi medobčinska redarstva, občine soustanoviteljice z odlokom o ustanovitvi organa skupne občinske uprave določijo ime in sedež organa, razmerja do občin soustanoviteljic in druge zadeve, pomembne za delovanje organa skupne občinske uprave. Mednje spada tudi način odločanja o vodji skupne občinske uprave. Zdaj veljavni drugi odstavek 5. člena ZORed od občin soustanoviteljic zahteva, da ga določijo župani občin soustanoviteljic soglasno. Predlagatelj ocenjuje, da medobčinsko redarstvo v ničemer ne odstopa od drugih skupnih občinskih uprav in zato ne zahteva drugačne ureditve. V praksi so vodje skupnih občinskih uprav, ki opravljajo tudi naloge občinskega redarstva, pogosto tudi inšpektorji ali drugi javni uslužbenci, ne le občinski redarji. Zato je določba veljavnega drugega odstavka, ki zahteva najvišjo stopnjo usklajenosti, neutemeljena in v praksi omejujoča.

K 2. členu

Predlagane spremembe so v skladu s terminološkim poenotenjem poimenovanja enakih pooblastil občinskega redarja in policista ter posledično jasnejšo uporabo določb Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13 in 23/15 – popr., v nadaljevanju: Zakon o nalogah in pooblastilih policije), na katerega se sklicuje spremenjeni drugi odstavek 10. člena ZORed. V primeru nadomestitve pojma »istovetnosti« s pojmom »identiteta« pa gre tudi za vsebinsko razliko, s katero je zdaj jasneje določen postopek, ki ga izvede občinski redar in ki ga podrobneje določa 4. člen sprememb in dopolnitev ZORed. Terminološki popravki so posledica sprememb predpisov, ki urejajo pooblastila policije. Nekdanji Zakon o policiji sta nasledila Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14 in 86/15), sprejet

pa je bil tudi nov Pravilnik o policijskih pooblastilih (Uradni list RS, št. 16/14).

Iz besedila prvega člena predlagatelj črta besedilo glede ogrožanja varnosti ljudi in premoženja, ker to ni naloga občinskih redarjev.

K 3. členu

Gre za dopolnitev pojma »ustna odredba«, ki zdaj zaradi večje jasnosti vsebuje tudi pojem ukaz. Samo pooblastilo se po vsebini ne spreminja, glede konkretne uporabe tega pooblastila pa ZORed napotuje na uporabo določb zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije.

K 4. členu

Sprememba 12. člena veljavnega ZORed temelji na razlikovanju med ugotavljanjem identitete in identifikacijskim postopkom. Gre za dva različna postopka, ki se razlikujeta glede na njun namen. Identifikacijski postopek je nadaljevanje postopka ugotavljanja identitete v primerih, ko pri ugotavljanju identitete občinski redar (ali policist) ne more ugotoviti identitete osebe v postopku. Gre za stopnjevanje ukrepov in pooblastil, saj lahko v identifikacijskem postopku policija privede osebo v policijske prostore in izvede identifikacijski postopek, določen v 42. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Občinski redar nima pristojnosti oziroma pooblastila izvajanja identifikacijskega postopka, ampak lahko izvede samo postopek ugotavljanja identitete, kot je predvideno v prvem, drugem in tretjem odstavku 41. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Tako lahko občinski redar izvede ugotavljanje identitete, vendar ne enako kot policist, ki ima pravico vpogleda v podatke iz ustreznih evidenc in drugih zbirk podatkov.

Če občinski redar ne ugotovi identitete, zaradi nadaljnje izvedbe postopka sporoči zahtevo policiji.

K 5. členu

Besedilo novega 13. člena veljavnega ZORed člena natančneje kot do zdaj opredeljuje zadržanje storilca prekrška. Ker določbe ZORed vsebujejo tudi določbo o zadržanju osebe, ki opredeljuje pogoje za izvedbo tega pooblastila in se pri tem ne sklicujejo na določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, je treba navedeno pooblastilo oziroma sam postopek izvedbe natančneje opredeliti v ZORed.

Predlog besedila novega 13. člena določa, da redar osebi v postopku lahko gibanje začasno omeji, če tako zahteva izvedba določenega pooblastila občinskega redarja. S predlagano spremembo člena se natančno opredeli, kdaj lahko redar osebo zadrži, pojem zadržanja, dolžnost občinskega redarja, da osebi pojasni razlog zadržanja, na zahtevo zadržanega pa tudi predviden čas trajanja zadržanja, prav tako je natančneje določeno, da lahko zadržanje traja le, dokler je to nujno za izvedbo postopka oziroma do prihoda policije ali drugega prekrškovnega organa, vendar pa največ eno uro. Prav tako je to dodaten razlog, da občinski redar pooblastilo izvede v čim krajšem času in osebe ne zadržuje po nepotrebem, kar je pomembno za zakonitost in strokovnost ravnanja občinskega redarja.

K 6. členu

Prisilna sredstva so v novem 14. členu razporejena po teži, njihova uporaba pa podrobneje opredeljena. Sredstva za vklepanje in vezanje so najmilejše prisilno sredstvo in se lahko uporabijo, če se oseba upira zadržanju (v primerih iz predlaganih sprememb 13. člena ZORed), zaradi odvrnitve napada ali preprečitve samopoškodbe osebe. Razlogi za uporabo sredstev za vklepanje in vezanje ter telesne sile so enaki, vendar pa mora občinski redar pri presoji uporabe navedenih sredstev izhajati iz okoliščin konkretnega

primera. Če se bo oseba denimo pri zadržanju upirala, bo občinski redar kot prvo prisilno sredstvo uporabil telesno silo ali plinski razpršilec ter šele nato sredstva za vklepanje in vezanje, da prepreči možnost nadaljnega upiranja osebe. V primerih preprečitve samopoškodovanja in okoliščinah, da oseba pri tem ni napadla občinskega redarja, bo ta uporabil najmilejše prisilno sredstvo, to je sredstva za vklepanje in vezanje. V primerjavi s sredstvi za vklepanje in vezanje sta uporaba telesne sile in plinskega razpršilca hujši prisilni sredstvi. Plinski razpršilec je praviloma hujše prisilno sredstvo, če ga primerjamo z milejšimi oblikami telesne sile (npr. strokovni prijemi, strokovni pritiski, uporaba telesne sile za potiskanje ali odiranje oseb), načeloma pa je milejše od strokovnih udarcev in strokovnih metov (navedeno je odvisno tudi od vrste in intenzivnosti strokovnega udarca ali meta), kar se presoja glede na okoliščine konkretnega primera ter vrste in načina uporabe posameznega prisilnega sredstva.

V praksi se je kot pomanjkljiva pokazala uredba glede uporabe ustne odredbe v povezavi z zadržanjem. Če storilec ne upošteva ustne odredbe občinskega redarja in denimo želi kraj zapustiti, ga občinski redar ne more vkleniti brez uporabe telesne sile. Zato je predlagatelj člen dopolnil tako, da se uporaba telesne sile (prej fizične sile) in plinskega razpršilca dovoli tudi takrat, ko se oseba upira zadržanju, in ne zgolj takrat, ko je treba odvrniti napad. Pri upiranju zadržanju gre v smislu določil ZNPPol za beg osebe in aktivno upiranje, zaradi preprečitve katerega sme občinski redar uporabiti telesno silo, odvisno od okoliščin pa tudi plinski razpršilec. Dosedanja določba o uporabi fizične sile je le povzemala določbe o silobranu iz Kazenskega zakonika, ki ga lahko uporabi vsakdo. Zato se spreminjajo pogoji za uporabo telesne sile in plinskega razpršilca. Veljavni ZORed določa pogoje, ko sme občinski redar osebo zadržati, vendar ne vsebuje določb, ki bi občinskemu redarju v praksi omogočile izvedbo navedenega pooblastila v primerih, ko oseba ne upošteva njegove ustne odredbe (ukaza) in poskuša oditi. Zakon sicer določa, da sme občinski redar v takih primerih zoper osebo uporabiti sredstva za vklepanje in vezanje, vendar je povsem razumljivo in logično, da mora osebo, preden bo zoper njo uporabil navedena sredstva, fizično ustaviti oziroma (obvladati njeno upiranje). Navedeno praznino ureja predlog zakona, ki med drugim določa, da bo smel občinski redar, če ne bo mogel drugače obvladati upiranja osebe, ki jo je treba zadržati, uporabiti tudi telesno silo, če je treba pa tudi plinski razpršilec (če bo npr. oseba fizično močnejša ali bo z nevarnim predmetom občinskemu redarju poskušala preprečiti izvedbo uradne naloge). V postopkih tudi lahko pride do primera, ko se oseba zaradi stiske (zaradi izrečene globe ali drugih represivnih ukrepov...) poskuša samo poškodovati. Z vidika načela humanosti je pomembno, da ji občinski redar, če je treba tudi z uporabo sile (upoštevajoč načelo sorazmernosti) prepreči, da bi se samo poškodovala, kar na novo ureja predlog zakona.

Pri uporabi prisilnih sredstev je občinski redar ves čas zavezan k spoštovanju načela sorazmernosti, kar izhaja iz drugega odstavka 10. člena zakona, ki določa, da se za izvajanje pooblastil uporabljajo določbe Zakona o nalogah in pooblastilih policije, ki v 16. členu določa, da smejo policisti uporabiti tista pooblastila, s katerimi lahko opravijo policijsko nalogo z najmanjšimi škodljivimi posledicami, da morajo prenehati uporabljati pooblastilo takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih so ga uporabili ter da smejo hujše pooblastilo uporabiti le, če je bila uporaba milejših pooblastil neuspešna ali če ta zaradi okoliščin in zagotavljanja varnosti življenja, osebne varnosti ali varnosti premoženja ne bi bila mogoča. Zato bo občinski redar vedno uporabil najmilejše prisilno sredstvo, primerno konkretni situaciji. Pri uporabi prisilnih sredstev mora redar spoštovati človekovo osebnost in dostojanstvo, ki se kaže tudi v tem, da prisilnih sredstev praviloma ne uporabljajo proti v tem členu navedenim kategorijam oseb – otrokom, vidno bolnim osebam, starim in onemoglim osebam, vidno težkim invalidom in vidno nosečim ženskam. Gre za tako imenovane privilegirane osebe, ki bi se zaradi svoje konstitucije ali druge telesne posebnosti ali okoliščine (ki mora biti prepoznavna) težko močno upirale redarju, ga napadle, pobegnile ali se samopoškodovale. Uporaba prisilnih sredstev bi pri takih osebah tudi negativno vplivala na njihovo duševno stanje ali bi zaradi njihove slabše moči povzročila zgražanje in obsojanje v javnosti. V primerih, ko redar ne more drugače kot z uporabo prisilnih sredstev obvladati njihovega upiranja, napada, ogroženosti svojega ali življenja drugih ljudi ali premoženja ali ko bo zaradi drugih okoliščin njihovo življenje ali zdravje neposredno ogroženo, bo prisilna sredstva moral uporabiti tudi zoper navedene.

K 7. členu

Veljavni 16. člen ureja tri vprašanja: pripravo poročila in njegovo predložitev v pregled vodi občinskega redarstva v primeru zadržanja osebe in uporabe prisilnih sredstev, zatem zagotovitev medicinske pomoči, če je bila oseba pri zadržanju ali uporabi prisilnih sredstev telesno poškodovana, in obveščanje policije, če je bila osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt.

S predlagano dopolnitvijo prvega odstavka se povečuje nadzor vodje občinskega redarstva še nad strokovno in zakonito uporabo pooblastil varnostnega pregleda osebe in zasega predmetov. Varnostni pregled osebe je pooblastilo občinskega redarja, ki se v praksi redko uporablja. Opravi se, če je glede na okoliščine mogoče pričakovati napad ali samopoškodbo osebe tako, da občinski redar pretipa oblačila osebe, rokavice, pokrivalo in lase ter pregleda obutev in ne obsega telesnega pregleda niti osebne preiskave. Zaradi narave tega pooblastila je utemeljeno, da je o njegovi uporabi obveščen tudi vodja občinskega redarstva. Na podlagi poročila bo vodja občinskega redarstva ocenil, ali je bilo pooblastilo uporabljeno strokovno in zakonito. Tudi z zasegom predmetov se poseže v pravico do zasebne lastnine (33. člen Ustave Republike Slovenije), zato je treba temu nameniti dodaten nadzor. S tem se v primeru pritožbe stranke v postopku zavaruje tako interes stranke ter tudi občinskega redarja, zasežen predmet pa je tudi dokaz v nadaljnjem postopku, zaradi česar morajo biti razvidne okoliščine zasega predmetov.

Veljavni drugi odstavek ureja dolžnost zagotovitve medicinske pomoči, če je oseba pri zadržanju ali uporabi prisilnih sredstev telesno poškodovana. Ker bi bila oseba lahko telesno poškodovana tudi pri izvedbi varnostnega pregleda, se besedilo »pri zadržanju in uporabi prisilnih sredstev« nadomesti z besedilom »med postopkom«. Predlagana sprememba obsega tudi primere, ko bi se oseba med postopkom telesno poškodovala zaradi lastne nerodnosti.

Tretji odstavek se dopolnjuje z obveznostjo, da se v primeru smrti obvesti ne le župana, pač pa tudi policijo. Smisel te določbe je, da se v nadaljnji preiskavi ugotovijo vse okoliščine dogodka in morebitna disciplinska odgovornost ter zakonitost in strokovnost ravnanja občinskega redarja.

K 8. členu

Prvi odstavek novega 17. člena je nadaljevanje postopka iz 16. člena in pomeni nadzor nad delom občinskih redarjev v primerih varnostnega pregleda osebe, zasega predmetov, zadržanja in uporabe prisilnih sredstev. Obveznost nadzora izvaja vodja občinskega redarstva na podlagi poročila občinskega redarja.

Preostali štirje odstavki, ki sledijo, urejajo ravnanje v primerih, ko je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt ali ko je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam. Takrat vlogo nadzora prevzame posebna neodvisna komisija za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarstva. Komisijo sestavljajo direktor občinske uprave, v primeru medobčinskega redarstva direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva, predstavnik policije ter eden ali več predstavnikov nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin ali predstavnikov javnosti, ki jih določi župan.

Nov predlog 17. člena ZORed določa, da se komisija za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarja imenuje za vsak konkreten primer posebej, ko so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 17. člena novele ZORed, torej šele takrat, ko je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt ali ko je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam. Veljavna določba je bila po mnenju predstavnikov občinskih redarstev v tem pogledu nejasna, čeprav jo je predlagatelj razumel, kot da ima vsaka občina komisijo kot stalno. V praksi pa se ta rešitev ni uveljavila. Predlagatelj je preučil argumente tako za trajni kot za ad hoc status komisije in ocenil, da je imenovanje stalne komisije le navidezno ukrep večjega nadzora nad uporabo prisilnih

sredstev občinskih redarstev, pač pa gre za administrativno breme, saj so primeri, ko so izpolnjeni pogoji za njen sklic, izjemno redki. Zato bi bila velika večina komisij v 212 občinah imenovanih na zalogo, kar bi glede na zasledovani cilj – opraviti neodvisno oceno strokovnosti in zakonitosti ravnanja občinskega redarja – pomenilo povsem nesorazmeren ukrep. Po predlagatelju dostopnih podatkih le dobrih 34 odstotkov redarstev beleži uporabo zadržanja storilca, uporabo prisilnih sredstev pa le 13 odstotkov, bistveno manj je bilo uporabe fizične sile, plinskega razpršilca ali sredstev za vklepanje in vezanje. V letu 2013 je bilo anketiranih 23 mestnih, občinskih in medobčinskih redarstev, ki organizacijsko pokrivajo delovanje v 136 občinah, kar je 54 % ozemlja Republike Slovenije in 66 % njenih prebivalcev. Podatki so zaradi pokritosti večinskega dela verodostojni in uporabni ter kažejo dokaj realno sliko na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Tako le tri občinska redarstva beležijo uporabo več vrst prisilnih sredstev in eno redarstvo uporabo dveh vrst prisilnih sredstev. Pet občinskih redarstev je zaznalo uporabo enega prisilnega sredstva. Sklepamo lahko, da občinski redarji pri delu redko uporabljajo prisilna sredstva, ki so jim po zakonu na voljo.

Zaradi zagotavljanja neodvisnosti komisije veljavna določba glede imenovanja članov komisije poleg predstavnika policije zahteva tudi enega ali več predstavnikov nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin. Ta določba se v praksi kaže kot precej omejujoča, saj je teh organizacij in njihovih članov relativno malo. Določba o ad hoc komisiji omogoča lažji izbor predstavnikov nevladnih organizacij. Vendar so imele občine, ki so izvedle imenovanje komisij, kljub temu težave pri imenovanju predstavnika nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin. Da bi župan lahko imenoval komisijo v popolni sestavi tudi, ko nevladne organizacije ne bi imenoval svojega predstavnika, je predlagatelj v tretji alineji tretjega odstavka predlaganega 17. člena dopolnil še z določbo, da lahko namesto predstavnika nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin, župan določi druge predstavnike javnosti. Nasprotno župan ne bi mogel imenovati komisije v polni sestavi in bi s tem ogrozil njeno neodvisnost, saj bi bila brez zunanjih članov.

Četrty odstavek določa, da komisijo imenuje župan, pri medobčinskem redarstvu pa je za imenovanje komisije pristojen župan občine, v kateri je sedež medobčinskega redarstva. Peti odstavek določa, da komisijo vodi direktor občinske uprave, pri medobčinskem redarstvu pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva. S tem sta eksplicitno določeni odgovorni osebi za imenovanje in vodenje komisije. Taka ureditev je utemeljena zato, ker je direktor občinske uprave že zaradi vodenja občinske uprave v stalnem stiku z županom in vodjem občinskega redarstva. Ne nazadnje je rešitev utemeljena z ustavno zagotovljeno avtonomijo lokalne samouprave, zato komisije ne sme voditi na primer predstavnik policije.

Župan mora komisijo imenovati najpozneje v petih dneh od prejema obvestila o uporabi pooblastil, kar je v interesu hitrega odvijanja postopka, direktor občinske uprave pa mora prvo sejo sklicati najpozneje v petih delovnih dneh od dneva imenovanja komisije. Glede na 30-dnevni rok, ki ga določa drugi odstavek 18. člena veljavnega ZORed, so kratki roki za aktivnosti župana in direktorja občinske uprave utemeljeni. Zakon tako določa tri oblike nadzora: obveznost poročanja občinskih redarjev v primerih iz 16. člena in nadzor vodje občinskega redarstva v primerih iz prvega odstavka 17. člena, komisijo v primerih iz drugega odstavka 17. člena ter odločanje o pritožbah, ki jih obravnava župan kot predstojnik uprave in s tem tudi občinskega redarstva zaradi morebitne kršitve pravic in svoboščin iz veljavnega 19. člena ZORed. Zaradi večje preglednosti in jasnega razlikovanja med navedenimi oblikami nadzora je predlagatelj črtal vsebino določbe veljavnega četrtega odstavka 17. člena, da komisija obravnava tudi pritožbe zoper delo občinskega redarstva. Delokrog komisije je tako omejen le na oceno uporabe prisilnih sredstev zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarstva v primerih, ko je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam. Ta postopek ni pravno sredstvo varstva pravic posameznika, ampak posebna oblika nadzora in zunaj sodnega reševanja sporov, povezanih z delom občinskega redarja.

K 9. členu

S črtanjem dela določbe prvega odstavka 18. člena, da komisija za oceno strokovnosti in zakonitosti uporabe prisilnih sredstev občinskega redarstva smiselno uporablja določbe Zakona o splošnem upravnem postopku, so postavljena preprostejša procesna pravila delovanja komisije. Navedeni zakon ima zelo zahtevna procesna pravila, na primer vročanje vabil, zaslišanje prič, in roke, znotraj katerih ni mogoče izpeljati postopka v roku 30 dni, kot ga zahteva veljavni drugi odstavek 18. člena. Poleg tega komisija nima preiskovalnih ali drugih pooblastil, ki bi zahtevala poseben postopek. S to spremembo predlagatelj olajšuje delo komisiji, v ničemer pa ne zmanjšuje njene vloge.

Zakon o splošnem upravnem postopku je predpis za uveljavljanje pravic in pravnih koristi posameznikov v razmerju do javnih oblasti. Pri komisiji gre za instrument nadzora nad ravnanjem javnih uslužbencev. Postopek pred komisijo iz 17. člena veljavnega ZORed ni pravno sredstvo, ki prizadetemu zagotavlja varstvo pravic, ampak predvsem učinkovit demokratičen nadzor nad uporabo prisilnih sredstev v postopkih občinskih redarjev.

Komisija bo namesto določb Zakona o splošnem upravnem postopku uporabljala tiste določbe poslovnika občinskega sveta, ki urejajo način sklicevanja sej, ugotavljanjesklepnostiin sprejemanje odločitev.

K 10. členu

Pri predlagani spremembi tretjega odstavka 20. člena ZORed gre za uskladitev z določbami tretjega odstavka 49. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US in 92/14 – odl. US), ki določa, da mora imeti pooblaščen uradna oseba za izdajo odločbe o prekršku najmanj šesto raven izobrazbe v skladu s predpisi, ki urejajo uvedbo in uporabo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja. Veljavna določba ZORed določa višjo raven izobrazbe, kot jo določa sistemski zakon, ki ureja prekrškovni postopek, ker je bil ta spremenjen pozneje. S tem se poenotijo pogoji za osebe, ki vodijo postopek in izdajo odločbe o prekrških.

K 11. členu

Občinsko redarstvo vodi evidenco uporabe treh prisilnih sredstev, določenih v 14. členu ZORed (sredstva za vklepanje in vezanje, telesna sila in plinski razpršilec). Gre za novo obveznost, ki jo veljavni zakon ne pozna.

Z novim členom predlagatelj zapolnjuje pravno praznino, saj morata biti upravljanje in obdelava osebnih podatkov urejena v skladu z zakonodajo na področju varstva osebnih podatkov. Občinsko redarstvo bo tako v skladu z novim 28.a členom vodilo evidenco uporabe prisilnih sredstev, in sicer podatke o občinskem redarju, ki je uporabil prisilno sredstvo, ter podatke o osebi, zoper katero je bilo uporabljeno prisilno sredstvo, in o dogodku, v katerem je bilo uporabljeno prisilno sredstvo. Člen posebej določa podatke, ki jih redarstvo hrani o osebi, ki je tuji državljan.

21. člen Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo) določa, da se lahko osebni podatki shranjujejo le toliko časa, dokler je to potrebno za doseg namena, zaradi katerega so se zbirali ali nadalje obdelovali. Po izpolnitvi namena obdelave se osebni podatki zbrisejo, uničijo, blokirajo ali anonimizirajo, če niso na podlagi zakona, ki ureja arhivsko gradivo in arhive, opredeljeni kot arhivsko gradivo oziroma če zakon za posamezne vrste osebnih podatkov ne določa drugače. V konkretnem primeru se določa rok hrambe dve leti po uporabi prisilnega sredstva.

K 12. členu

29. člen se usklajuje zaradi dodanega 28.a člena, ki ureja evidenco uporabe prisilnih

sredstev.

K 13. členu

Člen ureja uveljavitev Zakona o spremembah in dopolnitvah ZORed.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

5. člen

(opravljanje nalog občinskega redarstva)

(1) Naloge občinskega redarstva kot pooblašcene uradne osebe opravljajo vodja občinskega redarstva ali vodja medobčinskega redarstva ter občinski redarji.

(2) Vodjo občinskega redarstva imenuje in razrešuje župan, vodjo medobčinskega redarstva pa imenujejo in razrešujejo župani občin ustanoviteljic soglasno.

(3) Vodja občinskega redarstva odloča o zadevah iz pristojnosti občinskega redarstva, organizira in koordinira delo pooblaščenih uradnih oseb ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost in strokovnost dela občinskega redarstva.

10. člen

(vrste pooblastil)

(1) Občinski redar ima pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:

- opozorilo;
- ustna odredba;
- ugotavljanje istovetnosti;
- varnostni pregled osebe;
- zaseg predmetov;
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja;
- uporaba fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca (v nadaljnjem besedilu: prisilna sredstva).

(2) Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za izvajanje pooblastil opozorila, varnostnega pregleda, zasega predmetov in uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

11. člen

(ustna odredba)

Z ustno odredbo občinski redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz pristojnosti občinskega redarstva in jih mora kdo storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog.

12. člen

(ugotavljanje istovetnosti)

(1) Občinski redar ugotavlja istovetnost osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi ali premoženje, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Istovetnost ugotavlja občinski redar tako, da od osebe zahteva na vpogled osebno izkaznico ali drugo veljavno listino, opremljeno s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, tujo potno listino ali drugo javno listino, opremljeno s fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost.

(3) Istovetnost lahko občinski redar ugotovi tudi na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi, ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

(4) Osebo, katere istovetnost ugotavlja, je občinski redar dolžan seznaniti z razlogi za ugotavljanje istovetnosti.

(5) Če občinski redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka.

13. člen

(zadržanje storilca na kraju kaznivega dejanja ali prekrška)

(1) Občinski redar sme na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog.

(2) Zadržanje iz petega odstavka prejšnjega člena in prejšnjega odstavka sme trajati do prihoda policistov, vendar najdlje eno uro.

14. člen

(uporaba prisilnih sredstev)

(1) Občinski redar sme uporabiti fizično silo in plinski razpršilec samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

(2) Sredstva za vklepanje in vezanje sme občinski redar uporabiti zoper osebo, ki jo sme v skladu s tem zakonom zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti.

16. člen

(obveščanje o zadržanju in uporabi prisilnih sredstev)

(1) O zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev je občinski redar dolžan napisati poročilo in ga predložiti v pregled vodji občinskega redarstva oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti.

(2) Če je oseba pri zadržanju in uporabi prisilnih sredstev telesno poškodovana, je občinski redar dolžan zagotoviti, da v najkrajšem možnem času dobi ustrezno medicinsko pomoč.

(3) Če je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, je dolžan vodja občinskega redarstva nemudoma obvestiti župana občine, kjer je sedež občinskega redarstva.

(4) V obvestilu iz prejšnjega odstavka morajo biti navedeni podatki o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrsti uporabljenega prisilnega sredstva ter drugih okoliščinah in dejstvih, pomembnih za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarja.

17. člen

(ocena uporabe prisilnih sredstev)

(1) Župan oziroma župani občin ustanoviteljic imenujejo neodvisno, največ petčlansko, komisijo za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarstva (v nadaljnjem besedilu: komisija). V komisiji mora biti direktor občinske uprave, v primeru medobčinskega redarstva pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva, predstavnik policije in predstavniki nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin.

(2) Vodja občinskega redarstva mora na podlagi poročila iz prvega odstavka prejšnjega člena oceniti, ali je bilo ravnanje občinskega redarja zakonito in strokovno. Ob ugotovljenih kršitvah je dolžan sprožiti postopek za ugotavljanje odgovornosti.

(3) V primeru, da je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt, ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja občinskega redarja opravi komisija. Sejo komisije skliče župan.

(4) Komisija obravnava pritožbe zoper delo občinskega redarstva in lahko obravnava tudi druge primere uporabe prisilnih sredstev v postopkih občinskega redarstva, kadar oceni, da je to potrebno. K sodelovanju lahko povabi tudi druge strokovnjake, če meni, da je njihovo sodelovanje pomembno za odločitev v konkretnem primeru. Komisija svoje poslovanje natančneje uredi s poslovnikom.

(5) V primeru medobčinskega redarstva je za imenovanje komisije pristojen župan občine, v kateri je sedež medobčinskega redarstva.

18. člen

(postopek komisije za oceno uporabe prisilnih sredstev)

(1) Komisija iz prejšnjega člena zbere potrebna obvestila in dokaze o okoliščinah, dejstvih in razlogih uporabe prisilnih sredstev. V zvezi s tem lahko od občinske uprave in policije zahteva potrebno pomoč in sodelovanje. Pri svojem delu smiselno uporablja določbe zakona o splošnem upravnem postopku.

(2) O zbranih obvestilih, dokazih in ugotovitvah komisija najkasneje v 30 dneh od dneva imenovanja sestavi zapisnik, v katerem poda tudi mnenje, ali je bilo ravnanje

občinskega redarja v skladu s predpisi, strokovno in sorazmerno.

(3) Če komisija ugotovi znake kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog, zlorabe človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali drugih kršitev, za katere so z zakonom določene sankcije, obvesti o tem pristojni organ.

20. člen

(pogoji za opravljanje nalog)

(1) Pooblaščen uradne osebe občinskega redarstva morajo izpolnjevati splošne pogoje, določene z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, opraviti predpisan preizkus znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku ter preizkus znanja za opravljanje nalog občinskega redarstva in za uporabo pooblastil občinskega redarja.

(2) Kandidat za vodjo občinskega redarstva mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe, za občinskega redarja pa najmanj srednjo splošno ali srednjo strokovno izobrazbo.

(3) Za vodenje postopka in izdajo plačilnega naloga iz pristojnosti občinskega redarstva je pooblaščen občinski redar, za vodenje postopka in izdajo odločbe o prekrških pa je lahko pooblaščen uradna oseba, ki ima najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe.

29. člen

(dostop do podatkov iz evidenc)

Občina je za potrebe izvrševanja nadzora nad izvajanjem tega zakona dolžna omogočiti brezplačen vpogled, prepis, kopiranje ali izpis evidenc iz prejšnjega člena.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

/